

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	11.10.2024, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Ilona Litvinova
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24231750351
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 423 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	Xxx xxx (xxx)
Kuriteo toimepanemise aeg:	11.01.2024

Põhja Ringkonnaprokuratuuri menetluses on kriminaalasi nr 24231750351, mille esemeks on Xxx xxxi poolne liiklusnõuete rikkumine, millega on ettevaatamatusel tekitatud inimesele raske tervisekahjustus.

Kriminaalmenetluse käigus esitati Xxx xxxile KarS § 422 lg 1 järgi kahtlustus, mille sisu on järgmine.

11.01.2024 kella 13:29 paiku juhtis Xxx xxx Harjumaal Tallinnas mootorsõidukit Audi A6 Avant, reg.märk xxx. Liikudes mööda Pallasti tänavat Paepargi tänava poolt Asunduse tänava poole, ei peatunud tema xxx tn xx juures asuva reguleerimata ülekäiguraja ees, et anda teed sõiduteed ületavale jalakäijale, ning sõitis otsa tema suhtes vasakult paremale teed ületanud jalakäijale xxx xxx (xxx). Selle tagajärjel sai Xxx xxx rasked tervisekahjustused, millest paranemise kestus ületab 4 kuud.

Eespool kirjeldatud tegevusega rikkus Xxx xxx järgmisi liiklusseaduse (edaspidi ka LS) sätteid:

- LS § 14 lg 2, mille kohaselt peab iga liikleja, liikluse korraldaja ja muu isik järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikas ja ettevaatlik ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekitamist;
- LS § 16 lg 1, mille kohaselt peab liikleja olema viisakas ja arvestama teiste liiklejatega ning oma käitumises hoiduma kõigest, mis võib takistada liiklust, ohustada või kahjustada inimesi, vara või keskkonda;
- LS § 17 lg 5 p 2¹, mille kohaselt peab mitterööbassõidukijuht andma teed ülekäigurada ületavale jalakäijale;
- LS § 33 lg 1, mille kohaselt peab juht olema tähelepanelik teel ja teeservas seisva või liikuva vähekaitstud liikleja (jalakäija, jalgrattur ja muu selline) suhtes ning vältima tema ohustamist ja talle kahju tekitamist;

- e) LS § 35 lg 1, mille kohaselt ei tohi juht oma tegevusega ohustada jalakäijat, kergliikurijuhti, robotliikurit ega jalgratturit. Eriti tähelepanelik peab juht olema lapse, vanuri ning haigustunnustega, liikumispuudega ja pimedaga inimese suhtes;
- f) LS § 35 lg 4, mille kohaselt reguleerimata ülekäigurajale lähenedes peab juht sõitma sellise kiirusega, mis on piisavalt väike, et mitte ohustada jalakäijat, kes on astunud või astumas ülekäigurajale. Vajaduse korral peab juht seisma jääma, et võimaldada jalakäijal sõiduteed ületada;
- g) LS § 50 lg 3 p 1, 2, mille kohaselt peab juht kohandama oma sõiduki kiiruse olukorrale vastavaks, kuid ei tohi ületada suurimat lubatud kiirust. Juht peab sõiduki kiiruse valikul arvestama oma sõidukogemust, teeolusid, tee ja sõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi, liikluse tihedust ning muid liiklusolusid, et ta suudaks seisma jääda sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning teel oleva sellise takistuse ees, mida juht pidi ette aimama; vähendama kiirust ning vajaduse korral seisma jääma, kui tingimused seda nõuavad, eriti siis, kui nähtavus on halb.

Seega pani Xxx xxx toime mootorsõiduki juhi poolt liiklusnõuete rikkumise, millega on ettevaatamatusest inimesele tekitatud raske tervisekahjustus, s.o KarS § 422 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo.

Hinnates kriminaalmenetluse käigus kogutud tõendeid kogumis, leiab prokurör, et kahtlustatava tegevus on ebaõigesti kvalifitseeritud KarS § 422 lg 1 järgi. Nimelt eeldab antud koosseis subjektiivsete tunnuste poolest tahtlust. Koosseis on täidetud, kui isik rikkus liiklusnõudeid vähemalt kaudse tahtluse vormis, s.o pidas võimalikuks, et ta rikub oma teoga nimetatud nõudeid. Käesoleval juhul ei viita ükski tõend sellele, et kahtlustatav oleks liiklusnõudeid rikkunud tahtlikult. Kahtlustatava ütlustest järeldub, et ülekäigurajale lähenedes vaatas ta vasakule, kuid kedagi tulemas ei näinud. Samal ajal hõivas tema tähelepanu paremal pool ülekäiguraja juures seisnud naisterahvas, kes jättis mulje, et soovib minna üle tee. Kui kahtlustatavale sai selgeks, et nimetatud naisterahvas teed ületama ei hakka, siis jätkas ta liikumist ning märkas kannatanut alles siis, kui viimane oli juba sõiduki vasaku nurga lähedal. Sel hetkel paistis ere päike, mistõttu ei olnud kirjeldatud olukorras lihtne vasakult lähenevat kannatanut märgata. Nii kahtlustatav kui kannatanu väidavad, et mootorsõiduki kiirus oli madal. Ka videosalvestusest ilmneb, et sõiduki kiirus ei olnud suur ning kahtlustatav suutis selle peatada kohe pärast otsasõitu ja jäi sealsamas seisma, mis suure kiiruse puhul oleks olnud pigem võimatu. Salvestiselt on näha, et otsasõidu hetkel põlevad sõidukil pidurituled, mis tähendab, et kahtlustatav märkas jalakäijat, kuid liiga hilja, mistõttu kokkupõrget ei olnud enam võimalik vältida. Kannatanu väitel tekkis tal teed ületades kahtlustatavaga silmside ning ta eeldas, et juht märkas teda ja annab teed. Samas näitavad muud tõendid, et kahtlustatav ei näinud kannatanut praktiliselt kuni kokkupõrke hetkeni. Asjaolu, et kahtlustatava pilk võis enne otsasõitu olla suunatud kannatanu poole, ei tähenda, et kahtlustatav kannatanut nägi. Seega ei ole võimalik ainuüksi kannatanu arvamusele tuginedes väita, et kahtlustatav nägi kannatanut ning sõitis temale tahtlikult otsa.

Prokuröri hinnangul vastab kahtlustatava tegevus KarS §-le 423 lg 1, mille kohaselt on kriminaliseeritud mootorsõiduki juhi poolt liiklusnõuete rikkumine ettevaatamatusest, millega on tekitatud inimesele raske tervisekahjustus.

KarS § 18 lg 1 sätestab, et ettevaatamatus on kergemeelsus või hooletus. Nende ühine tunnus seisneb selles, et mõlemal juhul oleks toimepanija tähelepaneliku ja kohusetundliku suhtumise korral süüteo koosseisu realiseerumist (tagajärge) ette näinud. Kergemeelsuse puhul näeb

süüdlane ette tagajärje saabumist, kuid loodab seda vältida (KarS § 18 lg 2). Hooletuse puhul ei näe süüdlane ette hoolsusetu teoga kaasnevat tagajärge, kuigi ta oleks võinud ja pidanud seda ette nägema (KarS § 18 lg 3). Asjas kogutud tõenditele tuginedes on võimalik järeldada, et kahtlustatava tegevuses esineb ettevaatamatuse kergeim vorm – hooletus.

Prokurör, tutvunud kriminaalasja materjalidega, jõudis seisukohale, et kahtlustatava suhtes on võimalik kriminaalmenetlus lõpetada KrMS § 202 alusel, kuna tema süü KarS § 423 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises ei ole suur ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

KrMS § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või on võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Sama paragrahvi lõike 7 kohaselt, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör leiab, et kahtlustatavale ette heidetud tegu on kohtueelse menetluse käigus kogutud tõenditega leidnud täielikku tõendamist, on prokuratuuri poolt KarS § 423 lg 1 järgi õigesti kvalifitseeritud ning kahtlustatav on selle toimepanemises süüdi.

Samas on prokuröri hinnangul kriminaalasjas ilmnenud asjaolud, millest tulenevalt ei ole kahtlustatava süü suur ja avalik menetlushuvi tema karistamiseks puudub.

Kahtlustatavale inkrimineeritud kuritegu on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära. Käsitletava paragrahvi sanktsioon näeb ette rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistuse. Sellised suhteliselt madalad karistumäärad näitavad, et antud juhul on tegemist seadusandja silmis kergemaliigilise kuriteoga ning seega on väiksem ka selle kuriteo toime pannud isiku süü. Vaadeldav tegu on toime pandud ettevaatamatusest, mis tähendab, et kahtlustatav ei ole liiklusseaduse nõudeid rikkunud tahtlikult, kuid hoolika käitumise korral oleks ta saanud liiklusõnnetuse ja raske tagajärje saabumise ära hoida. Ettevaatamatu teo ebaõigussisu on võrreldes tahtliku teoga väiksem ning ohtlikkus madalam, mistõttu on väiksem ka selle toime pannud isiku süü.

22.02.2024 toimunud kahtlustatavana ülekuulamisel tunnistas Xxx xxx end temale inkrimineeritud kuriteos süüdi ning avaldas sügavat kahetsust toimunu pärast. Kahtlustatav rõhutas, et ei rikkunud liiklusnõudeid tahtlikult ning tahaks, et liiklusõnnetust ei oleks juhtunud. 11.10.2024 kriminaalmenetluse lõpetamise vormistamisel, suheldes prokuröri vahetult, väljendas kahtlustatav samuti siirast kahetsust toimunu pärast ning selgitas, et elab juhtunud tänaseni raskelt üle.

Seega esineb antud asjas kahtlustatava puhtsüdamlik kahetsus, mis on KarS § 57 lg 1 p 3 kohaselt karistust kergendav asjaolu, mis vähendab kahtlustatava süüd.

Kahtlustatav on varem kriminaalkorras karistamata, samuti ei olnud varasemalt tema suhtes otstarbekuse tõttu lõpetatud kriminaalmenetlusi. Pärast juhtunut ei ole kahtlustatava suhtes

muid uusi kriminaalmenetlusi alustatud. Seega puudub eripreventiivne vajadus kahtlustatavat kriminaalkorras karistada, kuna ei ole põhjust arvata, et karistamisest loobumine võib tingida uute süütegude toimepanemist tema poolt. Prokuröri hinnangul on karistuse eesmärgid saavutatavad rahalise kohustuse panemisega kriminaalmenetluse lõpetamisel.

Prokurör leiab, et kahtlustatava kriminaalkorras karistamine ei ole põhjendatud ka üldpreventiivsetel eesmärkidel. Käesoleva kriminaalmenetluse lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse. Riik on isiku käitumisele üheseltmõistetavalt reageerinud, tema on oma teo keelatusest aru saanud ning kahetseb seda. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale.

Kriminaalmenetluse kulud, milleks on isiku kohtuarstliku ekspertiisi maksumus 155 eurot ja riigi õigusabi tasu 251,32 eurot, on kahtlustatav valmis võtma enda kanda.

Kannatanu Xxx xxx esitas kahtlustatava ja tema kindlustusseltsi PZU Kindlustus vastu tsiviilhagi mittevarelise kahju summas 15 000 eurot hüvitamise nõudes. Menetluse käigus saavutasid kannatanu, kahtlustatav ja kindlustusselts PZU Kindlustus kompromisskokkuleppe tekitatud kahju hüvitamise osas ning käesolevaks ajaks on kannatanu nõue täielikult rahuldatud. Kannatanule on KrMS § 202 järgse kriminaalmenetluse lõpetamise olemus prokuröri poolt selgitatud, tema on sellest aru saanud ja sellega nõus.

Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistust kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa.

Antud juhul leiab prokurör, et üld- ega eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt ei ole kahtlustatava suhtes kriminaalmenetluse jätkamine ega tema karistamine vajalik, vaid edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks piisab kahtlustatava suhtes KrMS § 202 lg 2 sätestatud kohustuste kohaldamisest. Seega puudub kahtlustatava suhtes kriminaalmenetluse jätkamiseks avalik menetlushuvi.

Juhindudes KrMS §-dest 202 ja 206, prokurör

määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24231750351 menetlus.
2. **Kohustada Xxx xxxi maksma riigituludesse 900 (üheksasada) eurot hiljemalt 11.04.2025.**
3. **Kohustada Xxx xxxi hüvitama kriminaalmenetluse kulud, milleks on isiku kohtuarstliku ekspertiisi (ekspertiisiakt nr 24E-xxx) maksumus 155 eurot ja määratud kaitsjale vandeadvokaat Sven Sillarile määratud tasu 251,32 eurot, hiljemalt 11.04.2025.**
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: tõkendit ega muid kriminaalmenetluse tagamise vahendeid ei kohaldata.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid:
 - 1 DVD-plaat sündmuskoha ja sõiduki fotodega ning 1 DVD-plaat videosalvestisega jätta kriminaalasja materjalide juurde.

6. Riiklikus sõrmejälgede registris ja riiklikus DNA-registris sisalduvate andmete kustutamine: andmed puuduvad. Andmed, millest KrMS § 206 lõike 2¹ alusel tuleb teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti, puuduvad.
7. Kriminaalmenetluse kulud: menetluskulude hüvitamise otsustus sisaldub määruse resolutsiooni punktis 3.
Käesolevas määruses nimetatud kohustuste täitmine ei välista kuriteo tagajärjel kaudselt kahju saanud isikute poolt varaliste nõuete esitamist teo toimepanija vastu, muu hulgas on Eesti Tervisekassal õigus välja nõuda tervisekassa poolt hüvitatud kannatanu ravikulud.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 on käesoleva määruse koopia antud kahtlustatavale Xxx xxxile allkirja vastu. Ühtlasi saadetakse käesoleva määruse koopia kaitsjale vandeadvokaat Sven Sillarile, kannatanu xxx xxx ning kannatanu esindajale xxx xxx.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul Põhja Ringkonnaprokuratuuris aadressil Lubja tn 4 Tallinn. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.
10. KrMS § 207 lõigete 2 ja 3 alusel võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, asukohaga Wismari 7, Tallinn 15188.

Ilona Litvinova
ringkonnaprokurör

Määruse koopia olen kätte saanud. Olen nõus täitma minule kriminaalmenetluse lõpetamise määrusega pandud kohustusi. Minule on selgitatud, et käesolevas määruses loetletud kohustuste täitmata jätmise korral kuulub kriminaalmenetlus käesolevas kriminaalasjas uuendamisele.

(nimi, allkiri, kuupäev)